

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/200/2021
Identifikačné číslo spisu:	1416204756
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1416204756.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: K. C. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom T. J. XX, F., zastúpený: JUDr. Martinom Paškalom, advokátom, Advokátska kancelária Záhradnícka 27, Bratislava, proti žalovanému: C.E.N. s.r.o., Bratislava, Gagarinova 12, IČO: 35 780 886, zastúpený: Mgr. Tomášom Szabom, advokátom, Advokátska kancelária, Radvanská 23, Bratislava, o ochranu osobnosti a poskytnutia nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10C/179/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/138/2019-263 zo dňa 25. marca 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/138/2019-263 z 25. marca 2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9Co/138/2019-263 zo dňa 25. marca 2021 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal uloženia povinnosti odvysielat' po nadobudnutí rozsudku v najbližšej relácii „Téma dňa“ text ospravedlnenia tak, že bude prečítaný a zobrazený na celej obrazovke minimálne v trvaní 3 minúty s nasledovným obsahom: „Ospravedlnenie“

„Televízia TA3 v relácii Téma dňa odvysielanej dňa 20.5.2013 o údajnej správe o tunelovaní vojenských tajných služieb v diskusii s hosťom Ľ. J. uviedla, že vy ste sa stal ministrom 8. júla 2010, krátko potom bola na výkon strážnej služby vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany, resp. jednou z tých vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat T.a Y., R. Y., pričom firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc Eur. Súčasne sme uviedli, že hovoríme o tom pánovi Y., ktorého rodina údajne zinkasovala 100 miliónov korún od ministerstva obrany v čase, keď vy ste boli ministrom a nezdá sa vám tých 100 miliónov korún ako dobrý dôvod na to, aby sa niekto snažil zdiskreditovať súčasné vedenie vojenskej tajnej služby, ak sú v ňom ľudia, ktorí priamo vypovedali tieto dané zmluvy a zastavili tento tok peňazí. Súčasne sme uviedli, že 29.4.2013 zaslalo vojenské spravodajstvo oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti práve osobou a vaším nominantom C. Y. aj zo zneužívania právomoci, prijímanie

úplatku, porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku, podvod a pod.

2. V uvedenej relácii boli odvysielané nepravdivé resp. pravdu skresľujúce informácie. Nie je pravdou, že krátko po 8. júli 2010 bola vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany resp. jednou z vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat pána Y. R. Y., pričom firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc eur. Nie je pravdou, že rodina C. Y. zinkasovala 100 miliónov korún od ministerstva obrany aj v čase, keď bol ministrom Ľ. J., a táto skutočnosť nemohla existovať ako dôvod na diskreditáciu vtedajšieho vedenia vojenskej spravodajskej služby. Oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti zneužívania právomoci, prijímania úplatku, porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku a podvodu C. Y. zo dňa 29.4.2013 sa nenachádza v evidenčno-štatistickom systéme kriminality a systéme súčasne stíhaných osôb.

3. Televízia TA3 sa K. C. Y. ospravedľuje za odvysielanie nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií, čím sme neoprávnene zasiahli do jeho profesionálnej a občianskej cti.“

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku poukazoval na to, že právo na ochranu osobnosti predstavuje inštitút, v rámci ktorého sú nedielne chránené jednotlivé čiastkové práva zabezpečujúce občianskoprávnu ochranu konkrétnych stránok osobnosti fyzickej osoby. Predmetom ochrany sú jednak nemateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka, ako je napr. meno, česť, dôstojnosť, súkromie, telesná integrita, a jednak prejavy osobnej povahy, napr. podobizne, obrazové a zvukové záznamy. Otázkou prípadného negatívneho dotknutia týchto čiastkových práv v rámci práva na ochranu osobnosti treba u každého z nich posudzovať samostatne. Predmetom konania v prejednávanej veci bola ochrana osobnostných práv žalobcu v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení, pričom žalobca namietal voči žalovanému odvysielanie niektorých nepravdivých, či pravdu skresľujúcich údajov, ktoré zazneli v relácii Téma dňa na TA3 dňa 20.5.2013. I keď žalobca namietal viaceré odvysielané informácie, súd sa musel zamerať len na tie, ktoré mali byť predmetom ním navrhovaného ospravedlnenia, na ktoré mal súd žalovaného výrokom rozsudku zaviazat'. Text ospravedlnenia musí žalobca formulovať v návrhu rozsudku tak, aby bol jasný, zrozumiteľný, vykonateľný, aby neobsahoval inú interpretáciu, či iný text odvysielaných informácií, než v skutočnosti zazneli, aby bol vecný a logicky z neho vyplývalo to, čo ním chcel žalobca verejnosti oznámiť a za čo konkrétne sa mal žalovaný ospravedlniť. Posúdiac navrhovaný výrok rozsudku v texte jeho ospravedlnenia súd prvej inštancie konštatoval, že tento vyššie uvedené kritéria nespĺňa.

5. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že prvý odsek ospravedlnenia je konštatovaním toho, čo malo odznieť v žalobcom napadnutej relácii zo strany moderátora, ide však o znenie, ktoré si žalobca zjednodušil a vytrhol z kontextu relácie. V druhom odseku mal žalovaný v rámci ospravedlnenia uviesť, že: „...nie je pravdou, že rodina C. Y. zinkasovala 100 miliónov korún od ministerstva obrany aj v čase, keď bol ministrom Ľ. J....“, pričom v relácii zaznelo a v prvom odseku aj žalobca uviedol odvysielanú informáciu takto: „hovoríme o tom pánovi Y., ktorého rodina údajne zinkasovala 100 miliónov korún aj v čase...“ Z uvedeného je zrejmé, že i keď moderátor hovoril o údajnom inkasovaní 100 miliónov korún, mal sa žalovaný ospravedlniť za to, čo moderátor nepovedal, len žalobca to podal a zrejme aj pochopil ako nemennú veličinu. Takýto text ospravedlnenia je skreslený a teda nedôvodný.

6. Ďalší text ospravedlnenia: „...a táto skutočnosť nemohla existovať ako dôvod na diskreditáciu vtedajšieho vedenia vojenskej spravodajskej služby...“, pričom v relácii to odznelo takto: „...nezdá sa vám tých 100 miliónov korún ako dobrý dôvod na to, aby sa niekto snažil zdiskreditovať súčasné vedenie vojenskej tajnej služby, ak sú v ňom ľudia ,napríklad pán L., napríklad pán Š., ktorí priamo vypovedali tieto dané zmluvy a zastavili tento tok peňazí.“. Z uvedeného porovnania je zrejmé, že žalobca prezentuje vlastný názor a vlastnú odpoveď na otázku moderátora adresovanú hosťovi relácie, či odvysielaná informácia mohla, alebo nemohla byť dôvodom na diskreditáciu vtedajšieho vedenia vojenskej spravodajskej služby. Nie je možné, aby sa žalovaný ospravedlnil za odvysielanie niečoho čo neodznalo, či za odvysielanie názoru, či odpovede žalobcu na ním položenú otázku hosťovi relácie. Navyiac, moderátor v relácii vyslovil v tejto súvislosti svoj názor, ktorý hosťovi položil v rečnickej

otázke, tento jeho názor nepodlieha preskúmaniu súdom z hľadiska jeho pravdivosti.

7. Ďalší text ospravedlnenia: „nie je pravdou, že krátko po 8. júli 2010 bola vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany resp. jednou z vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat pána Y. R. Y., pričom firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc eur.“ V relácii odznela informácia takto : „...v každom prípade, vy ste sa ministrom stali 8. júla 2010, ten dátum si zrejme pamätáte. Dúfam, že je správny. Vedeli ste, že krátko potom bola na výkon strážnej služby vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany, respektíve jednou z tých vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat pána Y., R. Y.?... takže vedeli ste napríklad, že daná firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc eur ?...“ Pravdivosť tejto informácie mal súd prvej inštancie za jednoznačne preukázanú z utajovanej prílohy listu Ministerstva obrany SR zaslanej tunajšiemu súdu ku konaniu pod sp. zn. 21C/91/2013, vedenou v protokole pod č. V-15/2014, s ktorou sa oboznámil. Ak žalobca, ktorý sa s prílohou v tomto inom konaní oboznámil, tvrdí opak, potom skutočnosti v nej uvedené pochopil nesprávne, či príliš formalisticky. Pravdivosť odvysielaných tvrdení skonštatoval aj súd prvej inštancie v konaní pod sp. zn. 21C/91/2013 v odôvodnení svojho rozsudku. Súd prvej inštancie dodal, že nemôže z dôvodu utajenia skutočností uvedených v prílohe tieto bližšie špecifikovať, len k tvrdeniam žalobcu o firmách, ktoré mali byť napojené na príbuzných žalobcu dodáva, že Ministerstvo obrany SR, Vojenské spravodajstvo má nepochybne aj iné možnosti zistiť a overiť tieto skutočnosti, než bežný občan z internetu, či verejne prístupných registrov. Ďalej súd poukázal na to, že ochrana osobnosti je úzko spätá s osobou, ktorá sa tejto ochrany domáha. Ak v relácii zazneli skutočnosti, týkajúce sa inej osoby, než je žalobca, tento sa nemôže dovolávať ich reparácie, ani opravy, ani zadosťučinenia, keďže tak môže urobiť len dotknutá osoba. Žalobca nie je v tomto smere na domáhanie sa nápravy vo forme ospravedlnenia aktívne vecne legitimovaný.

8. Ďalšia veta textu ospravedlnenia mala znieť : „Oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti zneužívania právomoci, prijímania úplatku, porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku a podvodu C. Y. zo dňa 29. 4. 2013 sa nenachádza v evidenčno-štatistickom systéme kriminality a systéme súčasne stíhaných osôb. V relácii zaznelo: „...viete o tom, že 29. 4. 2013 to je celkom nedávno, zaslalo vojenské spravodajstvo oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti práve osobou a vašim nominantom C. Y. Aj zo zneužívania právomoci, prijímanie úplatku, porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, podvod a podobne?...“ Súd prvej inštancie k tomu uviedol, že nevidí dôvod, aby žalovaný v rámci ospravedlnenia odvysielal navrhovaný text, keď tento nemá žiadny súvis s odvysielanou reláciou. Navyše, žalobca značne skreslil informáciu zaslanú Ministerstvom vnútra SR, ktoré konkrétne uviedlo, že : „Lustráciou v EŠSK nie je možné konkrétne zistiť, či bolo na K. C. Y. v apríli 2013 jeho bývalým zamestnávateľom, prípadne inou osobou, podané trestné oznámenie pre podozrenie z trestných činov zneužívania právomoci verejného činiteľa, prijímania úplatku, porušovania povinností pri správe cudzieho majetku a podvodu.“ Z porovnania textu žalobcu a textu z informácie MV SR ako aj ich logiky je zrejmé, že ak existenciu podania trestného, či iného oznámenia nie je možné z vykonanej lustrácie zistiť, ešte to neznamena, že také oznámenie nebolo vôbec podané. Okrem toho pravdivosť odvysielaného textu relácie a existenciu takého oznámenia mal súd za preukázanú z iného vyjadrenia MV SR a to z 5.3.2014, ktorého text je citovaný vyššie.

9. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žalobca nielen značne skreslil odvysielané informácie, ale vyvodil si z nich vlastné názory a závery, pričom návrhom rozsudku ich prostredníctvom žalovaného žiadal odvysielat', čomu súd z vyššie uvedených dôvodov nemohol vyhovieť. Súd nemôže z vlastnej iniciatívy vykonávať zásahy do textu ospravedlnenia, ani ho čo i len v časti nemôže zamietnuť a časť prípadne ponechať. Môže takýto návrh rozsudku iba prijať ako celok, alebo ho ako celok zamietnuť. Žalobca nepreukázal súdu ani ním tvrdené následky, ktoré mali odvysielané informácie spôsobiť v jeho pracovnom, či rodinnom živote. Nič z toho, čo tvrdil, nepodložil žiadnym dôkazom. Súd prvej inštancie si zo spisu pod sp. zn. 21C/91/2013 zadovážil rozhodnutie Ministra obrany SR o jeho odvolaní z funkcie riaditeľa Vojenskej spravodajskej služby, ktoré sa však uskutočnilo dávno pred odvysielaním predmetnej relácie. Žalobca nezaložil do spisu ani rozhodnutie o jeho prepustení zo služobného pomeru, ani žiadny

dôkaz o rozpade jeho rodiny, ktorý mal súvisieť s predmetnými informáciami. Nemohol mu tak vzniknúť žiadny nárok na náhradu požadovanej nemajetkovej ujmy.

10. K svojim záverom súd prvej inštancie k niektorým ďalším tvrdeniam žalobcu uviedol, že médiá majú nespochybniteľné právo prinášať verejnosti informácie o otázkach, ktoré sú predmetom verejného záujmu. Takou témou bola aj kauza okolo údajného tunelovania vojenských tajných služieb, ktorá v spoločnosti silno rezonovala. Ak sa objektom verejného záujmu stala aj osoba žalobcu, ako vysokého funkcionára týchto štátnych služieb a to v akýchkoľvek súvislostiach, sú informácie o ňom podávané médiami plne legítimne. Keďže ako verejný činiteľ požíva menšiu mieru ochrany, je hranica ochrany jeho osobnosti pod hranicou ochrany slobody prejavu a legítimne narušenie rovnováhy dvoch rovnocenných práv je v tomto prípade plne namieste. Žalovaný má v tomto prípade legítimne postavenie a ak by sa aj dopustil v rámci šírenia informácií určitých nepresností, či zjednodušení, nemožno mu to zazlievať. Európsky súd zdôraznil, že aj ochrana urážajúcich, šokujúcich alebo znepokojujúcich myšlienok tvorí súčasť požiadaviek pluralizmu, tolerance a liberálneho myslenia, bez ktorých nemôže existovať žiadna demokratická spoločnosť (Lehideux a Isorni proti Francúzsku). Vychádzajúc z nálezu Ústavného súdu ČR pod sp. zn.: I. ÚS 156/99 je potrebné rešpektovať určité špecifiká periodickej tlače, určenej pre informovanie najširšej verejnosti (na rozdiel napr. od publikácií odborných), ktorá môže pristupovať k určitým zjednodušeniam a nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že každé zjednodušenie (či skreslenie) musí nutne viesť k zásahu do osobnostných práv dotknutých osôb. Možno len veľmi ťažko trvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tak na novinárov vo svojich dôsledkoch nespĺniteľné nároky. Uvedené platí aj pre televízne vysielanie. Tu je aj odpoveď na niektoré námietky PZ žalobcu, ktoré ale vyplývali z nepresností a ktorých sa dopustil moderátor Bielik, keď napríklad namiesto slova zinkasovala (rodina žalobcu), uviedol zinkasoval (podľa PZ žalobca), pričom je zrejmé, že išlo len o priekrútenie sa, či neopatrnosť, ktorá nastala z dôvodu prerušovania hovoru moderátora zo strany host'a.

11. Ústavný súd v ďalšom svojom náleze pod sp. zn.: III. ÚS 385/2012 uviedol, že kategória osôb verejne činných zahŕňa všetky osoby, ktoré sa nejakým spôsobom podieľajú na výkone verejnej moci (politici, kandidáti vo voľbách, sudcovia, štátni úradníci, predstavitelia ozbrojených zložiek, iní verejní činitelia a pod.). Verejnosť sa k spôsobu, akým verejní činitelia vykonávajú svoje ústavné alebo zákonné právomoci, môže vyjadrovať prostredníctvom otázok, sťažností a pod. Otázkou verejného záujmu je preto slobodné získavanie informácií o spôsoboch, akým verejní činitelia vykonávajú na verejnosti svoje ústavné, alebo zákonné právomoci. Verejní činitelia si musia byť vedomí toho, že budú vystavení pozornosti verejnosti a budú musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti minimálne v tom rozsahu, v akom svoje ústavné alebo zákonné právomoci vykonávajú na verejnosti, resp. v styku s verejnosťou. Vychádzajúc z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca bol osobou verejného záujmu. Žalovaný však o ňom v predmetnej relácii informoval tak, že neprekročil stanovenú hranicu únosnosti, neurážal ho, ani sa o ňom hanlivo nevyjadroval. Je zrejmé, že formou otázok, kladených host'ovi relácie, mienil moderátor podnietiť diskusiu k otázkam, ktoré pútali záujem verejnosti. Ak žalobca tvrdí, že bol žalovaným v relácii obvinený z klientelizmu, tento záver si vyvodil sám. Odvysielaná relácia nebola o jeho osobe, ale o činnostiach v štátnej inštitúcii, kde zastával vysokú funkciu. Nebola žiadnym spôsobom preukázaná snaha žalovaného diskreditovať žalobcu, ani mu spôsobiť ujmu na jeho osobnostných právach. Ak žalobca tvrdí, že sa stal objektom politického boja, potom nezostáva nič iné len konštatovať, že mal vyvíjať také úsilie, aby sa ním nestal. Ak žalobca tvrdí aj to, že žalovaný podsúval verejnosti názor, že 134 stranová správa (ktorú zaslal denníku SME anonym - pozn. sudcu) bola účelovo medializovaná, z dôvodu pomsty žalobcu za stopnutie korupčného biznisu v hodnote 100 miliónov korún v prostredí ministerstva obrany, tu súd pripomína, že o tomto korupčnom biznise hovoril na tlačovej besede predovšetkým minister obrany J., žalovaný jeho slová iba reprodukoval, na čo má legítimne právo.

12. Po právnej stránke oprel súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o ustanovenia § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Obč. zák., tiež čl. 10 ods. 1, ods. 2, ods. 3, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, ako aj o čl. 8 bod 1, čl. 10 bod 1, čl. 10 bod 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ďalej čl. 19 ods. 1, čl. 26 ods. 1, ods. 2, ods. 4 Ústavy SR. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov, súd prvej inštancie žalobu zamietol v celom rozsahu ako

nedôvodnú. Zároveň nevykonával žalobcom navrhované dokazovanie výsluchom svedka N., nakoľko považoval za postačujúcu Zápisnicu o jeho výsluchu v konaní pod sp. zn. 21C/91/2013. S poukazom na nedostatky žalobného petitu vyhodnotil súd prvej inštancie navrhovaný výsluch tohto svedka tiež ako nehospodárny. Rozhodnutie o trovách konania oprel o ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej strane v konaní priznal plnú náhradu trov konania.

13. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len odvolací súd) rozsudkom č. k. 9 Co 138/2019-263 zo dňa 25.3.2021 a to tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť pretože súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil a aj náležitým spôsobom zdôvodnil. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že každá fyzická osoba má subjektívne osobnostné práva, ktoré jej umožňujú podľa svojej vôle nakladať so svojou osobnosťou, resp. jednotlivými stránkami svojej osobnosti voči ostatným subjektom s rovným právnym postavením vo svojom osobnom a majetkovom záujme, pre svoje všestranné uplatnenie a slobodný rozvoj. Z tohto dôvodu Občiansky zákonník chráni fyzické osoby pred neoprávnenými zásahmi do ich práva na ochranu osobnosti, pričom chráni najmä život a zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy fyzických osôb (§ 11 Občianskeho zákonníka). Za týmto účelom priznáva fyzickým osobám právo najmä domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu ich osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby im bolo dané primerané zadost'učinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právna úprava ochrany osobnosti v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka má ústavnoprávny základ vychádzajúci z článku 19 Ústavy SR, ktorý je zaradený medzi základné ľudské práva a slobody.

14. Odvysielaním relácie Téma dňa zo dňa 20. 5. 2013 žalovaný realizoval svoje právo na slobodu prejavu garantované rovnako Ústavou SR, konkrétne jej článkom 26. Tomuto ústavnému právu zodpovedá právo na slobodu prejavu tak, ako je ustanovené článkom 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorého interpretáciou sa vo svojej judikatúre podrobne zaoberal Európsky súd pre ľudské práva (ESLP). Sloboda prejavu je v demokratickej spoločnosti jednou z najdôležitejších hodnôt, o ktorej je úplne odôvodnené povedať, že jej existencia je jedným zo základných rozdielov medzi demokratickým a právnym štátom a nedemokratickým totalitným policajným štátom.

15. Odvolací súd mal zo to, že vyššie špecifikované práva na ochranu osobnosti a na slobodu prejavu nie sú absolútne a súčasne sú v zásade rovnocenné, preto pri ich vzájomnom konflikte, ku ktorému nevyhnutne musí v niektorých prípadoch dochádzať, je potrebné s ohľadom na všetky okolnosti veci zvážiť, ktorému právu poskytnúť ochranu a uprednostniť ho, a ktoré naopak musí ustúpiť. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za porušenie práva na ochranu osobnosti sú neoprávnený (protiprávny) zásah, vznik ujmy na osobnostných právach a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. Pokiaľ ide o neoprávnený zásah, tento musí byť protiprávny, nesmú byť naplnené podmienky okolností vylučujúcich protiprávnosť alebo tzv. zákonné licencie, pričom môže mať rôznu podobu, ako napríklad nesprávny úradný postup, civilný delikt alebo trestný čin. V prípade, že má tvrdený neoprávnený zásah formu prejavu (či už verbálneho alebo písomného), možno o jeho protiprávnosti hovoriť až v prípade, že zásah do osobnostných práv vybočil z medzí dovoleného výkonu práva slobody prejavu. Ujma musí vzniknúť na osobnostných právach fyzickej osoby, ktoré tvoria v § 11 Občianskeho zákonníka (exemplifikatívnym výpočtom) uvedený predmet ochrany. Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) predstavuje priamy vzťah (objektívnu súvislosť) medzi javmi, v ktorom jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). Právne posúdenie príčinnej súvislosti je vo svojej podstate vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a ako skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 126/2009 zo dňa 30. júna 2010).

16. Súdna prax konkurenciu práva na slobodu prejavu a práva na ochranu osobnosti rieši s použitím tzv. testu proporcionality medzi slobodou prejavu a ochranou osobnosti. Tento test aplikovaný prakticky všetkými európskymi súdnymi sústavami je prirodzene použiteľný na akýkoľvek prípad, kedy dôjde ku

kolízií týchto dvoch práv. Rozhodnutie súdu prvej inštalácie v zásade v jeho odôvodnení dalo odpoveď na všetky relevantné otázky, teda kto informáciu zverejnil (KTO), koho sa informácia týka (O KOM), akých záležitostí sa informácia týka (ČO), kde došlo k zverejneniu informácie (KDE), kedy došlo k zverejneniu informácie (KEDY), ako došlo k zverejneniu informácie (AKO), a to aj s opísaním intenzity zásahu kolidujúcich práv, napriek tomu, že text rozsudku nebol takto štruktúrovaný. Na otázky kto informáciu zverejnil a koho (o kom) sa informácia týka, možno uviesť, že žalovaný ako pôvodca tvrdeného zásahu požíva privilegované postavenie z hľadiska práva na slobodu prejavu; na druhej strane žalobca ako objekt zásahu bol osobou verejne činnou, ktorá bola aj v čase tvrdeného zásahu povinná znášať vyššiu mieru kritiky, a to z dôvodu ním v minulosti zastávanej pozície (riaditeľ Vojenskej spravodajskej služby) - hoci v čase dávnejšie pred odvysielaním inkriminovanej relácie; takéto postavenie je nutné žalobcovi priznať z dôvodu, že problematika posudzovaná v relácii sa týkala práve obdobia, kedy žalobca v danej verejnej funkcii pôsobil.

17. Následne odvolací súd hodnotil akých záležitostí (čo, resp. čoho) sa informácia/informácie týka/týkajú. Ako správne poznamenal žalovaný, zverejnené informácie ohľadom osoby žalobcu v relácii sa netýkali jeho súkromia, ale výlučne jeho profesnej, pracovnej sféry. Išlo o témy nakladania s (verejnými) finančnými prostriedkami VSS, v súvislosti s témou tzv. tunelovania VSS, a tým nesporne o tému legitímneho verejného záujmu. Šírenie myšlienok a informácií o veciach verejného záujmu je nezastupiteľnou úlohou tlače, s ktorou je zároveň spojené právo verejnosti tieto myšlienky a informácie prijímať. S tým úzko súvisí právo na slobodu prejavu, včítane práva na prednášanie kritiky. Dôležitou je tiež odpoveď na otázku, kde došlo k zverejneniu informácií. Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa distribuuje kritika, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. V danom prípade došlo k šíreniu informácií o žalobcovi televíznym vysielaním, t.j. spôsobom s veľmi širokým okruhom zainteresovaných osôb. Z hľadiska otázky, kde došlo k zverejneniu informácie, preto nutno zásahu spôsobenému žalovaným pričítať vysokú mieru intenzity. Pri odpovedi na otázku, kedy došlo k zverejneniu informácií, možno len zopakovať, že informácia bola žalovaným sprístupnená v čase, kedy bola téma relácie obsahovo aktuálna a v masovokomunikačných prostriedkoch živo pertraktovaná.

18. Napokon je potrebné zohľadniť formu (ako) došlo k zverejneniu informácie. Informácie možno šíriť v podobe skutkových tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov. Skutkové tvrdenia predstavujú fakty, ktorých pravdivosť alebo nepravdivosť môže byť predmetom dokazovania. Hodnotiaci úsudok oproti tomu dôkaz o nepravdivosti nepripúšťa, ide o subjektívne vyjadrenie názoru. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že sloboda prejavu sa nevzťahuje len na informácie a myšlienky, ktoré sú prijímané priaznivo, resp. sú pokladané za neškodné či neutrálne, ale aj na tie, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. To je dané požiadavkami pluralizmu, znášanlivosti a otvorenosti, bez ktorých nemožno hovoriť o demokratickej spoločnosti (rozsudok ESĽP Handyside v. Spojené kráľovstvo zo 7. decembra 1976). Pri vyjadrení negatívneho postoja (informácií, myšlienok), teda pri kritike, treba rozlišovať medzi oprávnenou kritikou a neoprávneným zásahom, pričom rozdiel medzi nimi treba vidieť v rozhodujúcom hľadisku pravdivosti, hodnovernosti, objektívnosti a cieľa, ktorý sa konkrétnym prejavom sleduje. Zákonná ochrana je daná len vtedy, ak vytýkané prejavy sú zásadne nepravdivé alebo pravdu skresľujúce. Kritika nie je neoprávnená, ak nie sú prekročené medze vecnej kritiky (opierajúce sa o pravdivé skutočnosti a z nich vyplývajúce závery, ktoré tieto skutočnosti odôvodňujú), a ak je primeraná obsahom aj formou (R 103/1967). V prípade, keď má nejaké vyjadrenie podobu hodnotiaceho úsudku, môže jeho prípustnosť závisieť od toho, či pre tento úsudok existuje dostatočný faktický podklad, pretože i hodnotiaci úsudok bez akéhokoľvek faktického podkladu môže byť prehnaný (napr. rozhodnutie ESĽP vo veci De Haes a Gijels v. Belgicko z 24. februára 1997, rozhodnutie ESĽP vo veci Feldek v. Slovenská republika z 12. júla 2001).

19. Súd prvej inštalácie sa podrobne zaoberal rozborom jednotlivých namietaných výrokov - skutkových tvrdení a hodnotiaceho úsudku - ktoré odzneli v predmetnej relácii žalovaného, pričom s jeho závermi sa odvolací súd v zásade stotožňuje. Súd prvej inštalácie posudzoval, akú povahu majú jednotlivé informácie, t. j. či ide o skutkové tvrdenia alebo hodnotové úsudky, pričom dospel k záveru, že povahu hodnotového úsudku má výrok: „...nezdá sa vám tých 100 miliónov korún ako dobrý dôvod na to, aby sa niekto snažil zdiskreditovať súčasné vedenie vojenskej tajnej služby, ak sú v ňom ľudia „napríklad pán

L., napríklad pán U., ktorí priamo vypovedali tieto dané zmluvy a zastavili tento tok peňazí...“, ktorý vyhodnotil ako prejav kritiky, hodnotenia samotného moderátora relácie T. F., ktorý výrok tak nepodlieha testu pravdivosti. Pokiaľ ide o ostatné odvysielané výroky, tieto mali povahu skutkových tvrdení, pričom súd prvej inštancie tieto podrobil v rámci dokazovania testu pravdivosti. Ako na to poukázal súd prvej inštancie, pravdivosť skutkových tvrdení, ktoré odzneli v spomínanej relácii, vyplynula z utajovanej prílohy listu Ministerstva obrany SR, ktorá tvorila súčasť spisového materiálu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 21C/91/2013 (protokol pod č. V - 15/2014), ktoré zároveň tvorili vecný základ pre vyššie označený hodnotový úsudok vyslovený moderátorom relácie T. F.; pravdivosť odvysielaných tvrdení skonštatoval v rozsudku v spomínanom konaní sp. zn. 21C/91/2013 - 159 zo dňa 26. 11. 2014 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. 3. 2018 č. k. 5Co/183/2015 - 187. Rovnako tak tvrdenie o existencii podozrenia zo spáchania trestnej činnosti vo vzťahu k osobe žalobcu preukazuje odpoveď MV SR zo dňa 5. 3. 2014 č. ČVS : PPZ-539/NKA - PK-BA-2013 (č.l. 93 spisu), z ktorého vyplýva, že je „...vykonávané trestné stíhanie pre prečin ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona. Zároveň sa vykonávajú úkony podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku vo veci podozrenia zo spáchania obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona a iných trestných činov vyplývajúce z podania Vojenského spravodajstva MO SR, týkajúceho sa konania zodpovedných osôb, vystupujúcich za Vojenskú spravodajskú službu Ministerstva obrany SR (nákup softvérového produktu „Inxigt“, výber SBS Aegis EU s.r.o., pre potreby VSS)“. Ako uviedol súd prvej inštancie fakt, že lustráciou v EŠSK nie je možné zistiť konkrétne, či na osobu žalobcu bolo v apríli 2013 podané trestné oznámenie pre podozrenie z trestných činov zneužívania právomoci verejného činiteľa, prijímania úplatku, porušovania povinností pri správe cudzieho majetku a podvodu, čím sa v konaní bráni žalobca, nevylučuje, že voči žalobcovi bolo vykonávané šetrenie pre podozrenie z trestnej činnosti, ako to potvrdzuje už spomínaná odpoveď MV SR datovaná dňom 5. 3. 2014. Prípadné nepresnosti vo vyjadrení moderátora relácie je možné akceptovať ako výsledok čiastočného zjednodušenia či skreslenia v týchto výrokoach, bez dopadu na osobnostné práva žalobcu, pretože tieto nepresnosti nič nemenili na tom, že podstata podávaných informácií bola pravdivá.

20. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvoinstančného súdu a na tieto v podrobnostiach odkázal. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie rozhodol správne, ak uprednostnil v prejednávanej veci slobodu prejavu žalovaného pred právom na ochranu osobnosti žalobcu, nakoľko obe tieto práva popri sebe nemohli obstáť.

21. Proti predmetnému rozsudku žalobca podal dovolanie, ktoré zdôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na bod 46. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie posudzoval, akú povahu majú jednotlivé informácie, t. j. či ide o skutkové tvrdenia alebo hodnotiace úsudky, pričom dospel k záveru, že povahu hodnotového úsudku má výrok „Nezdá sa Vám tých 100 000 000 korún ako dobrý dôvod na to, aby sa niekto snažil zdiskreditovať súčasné vedenie vojenskej tajnej služby, ak sú v ňom ľudia napr. p. L., napr. p. Š., ktorí priamo vypovedali tieto dané zmluvy a zastavili tento tok peňazí“, ktorý vyhodnotil ako prejav kritiky, hodnotenia samotného moderátora relácie T. F., ktorý výrok tak nepodlieha testu pravdivosti. Pokiaľ ide o ostatné odvysielané výroky, tieto mali povahu skutkových tvrdení, pričom súd prvej inštancie tieto podrobil v rámci dokazovania testu pravdivosti.

22. Žalobca v odvolaní poukázal na výrok „hovoríme o tom pánovi Y., ktorého rodina údajne zinkasovala 100 000 000 korún od Ministerstva obrany aj v čase, keď bol ministrom I. J.“ s tým, že použitie slova údajne pred opisanim skutkovej okolnosti neznamená, žeby šlo o vyjadrenie polemického názoru (I. ÚS 390/2011). Súd prvej inštancie v bode 64. odôvodnenia rozsudku dokonca slovo údajne dvakrát plnotučne zvýraznil, teda šlo o podstatnú otázku, ktorú žalobca žiadal v odvolacom konaní zhodnotiť. Odvolací súd tento dôvod odvolania (námietku) žalobcu nevyhodnotil, ba ani sa nijako nevyjadril k jej irelevantnosti.

23. Žalobca ďalej v odvolaní poukázal na výrok „tak, že vedeli ste napríklad, že daná firma pána brata R. Y. vykazovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu Ministerstva obrany vyplatených asi 142 000 eur“ s tým, že z utajovanej prílohy vyplýva iba suma vyplatená spoločnosti, ktorú už dávno predtým označil žalovaný ako Aegis EU, s.r.o. Zásadná bola námietka žalobcu, že v tomto výroku bol na domáhanie sa nápravy vo forme ospravedlnenia aktívne vecne legitimovaný, keď bol označený ako osoba, ktorá protežovala rodinného príslušníka pri uzatváraní zmluvy na vykonávanie strážnej služby pre Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Odvolací súd k tejto námietke sa vôbec nevyjadril, len skonštatoval, že pravdivosť skutkového tvrdenia vyplýva z utajenej prílohy listu Ministerstva obrany SR, pričom podstata problému spočívala v tom, že súd prvej inštancie ani pravdivosť výroku neskúmal ale konštatoval, že žalobca nie je v tomto smere na domáhanie sa nápravy vo forme ospravedlnenia aktívne legitimovaný. Odvolací súd sa opätovne nezaoberal ďalšou dôležitou spornou otázkou.

24. Žalobca ďalej v odvolaní uviedol, že súd opomenul vyhodnotiť ako dôkaz trestné oznámenie vojenského spravodajstva z 28.5.2013, ktoré bolo podané na žalobcu pre podozrenie z trestného činu ohrozenia dôvernej a vyhradenej skutočnosti, čím chcel poukázať na to, že pokiaľ by bolo trestné oznámenie podané aj mesiac predtým, tak by určite malo formu predloženého trestného oznámenia. Touto námietkou sa odvolací súd nezaoberal, keď len zopakoval argumentáciu súdu prvej inštancie, nerešpektoval tým zásadu prezumpcie neviny (pričom v predmetnej trestnej veci bol 19.9.2019 vyhlásený oslobodzujúci rozsudok Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 2 To 25/2019-524.

25. Podľa žalobcu porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne alebo tým skôr pokiaľ boli stranami sporu namietané no napriek tomu ich odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovanej skutočnosti nezhodnotil bez toho, žeby dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť (4 Cdo 102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval, v prejednávanej veci sa dopustil svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť. Poukázal na to, že len náležité zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnenie rozhodnutia napĺňa ústavné kritérium, ktoré vyplýva preň z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. ÚS 33/2012).

26. Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4 Cdo 34/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 8 Cdo 152/2018). Pokiaľ teda odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil aj tieto žalobcom namietané skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť, odôvodnenie jeho rozhodnutia treba považovať za nedostatočné zdôvodnenie, čím došlo k porušeniu § 420 písm. f) CSP (rozhodnutie najvyššieho súdu 4 Cdo 120/2019) Vzhľadom na to navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

27. K dovolaniu podal písomné vyjadrenie žalovaný, mal za to, že v prejednanom prípade nie sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobca hoci vo svojom dovolaní uvádza, že rozsudok krajského súdu napáda v celom rozsahu z odôvodnenia dovolania vyplýva, že za nedostatočné považuje len nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s tromi z viacerých námietok žalobcu uvedených v jeho odvolaní. Konkrétne išlo o námietky vo vzťahu k 1/ výroku o údajnom zinkasovaní 100 000 000 korún od Ministerstva obrany rodinou pána Y., 2/ výroku o vyplatení asi 142 000 eur firme brata R. Y. za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 a po 3/ k trestnému oznámeniu vojenského spravodajstva z 28.5.2013. V ostatnom žalobca rozsudok krajského súdu nenapáda ani z odôvodnenia vo vzťahu k ďalším námietkam žalobcu z dovolania nič nevytýka.

27.1. Podľa názoru žalovaného odvolací súd sa vysporiadal s odvolaním žalobcu v zmysle príslušných zákonných ustanovení a v ničom neporušil jeho právo na spravodlivý proces. Z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne

posúdenie nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3 Cdo 26/2017. Vzhľadom na to žiadal, aby bolo dovolanie žalobcu s poukazom na § 447 písm. f) CSP odmietnuté. Žalovaný si zároveň uplatnil aj náhradu trov konania.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

29. Žalobca vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď vytýkal odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie rozsudku.

30. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

32. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je veľmi pestrý. Procesné elementy tohto práva zdôrazňujú „stanovený postup“, teda dodržanie procesných pravidiel v konaní ako celku pred všeobecným súdom. Nezávislosť jeho rozhodovania sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Jedným z takýchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 a 3 CSP. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, kedy sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, alebo ignorujú kogentnú normu, či popierajú všeobecne akceptované chápanie dotknutého právneho inštitútu, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám. Obsahom tohto ústavou a dohovorom zaručeného práva je zaistenie práva na spravodlivé (riadne) súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

34. Pojem „právo na spravodlivý proces“ teda podľa názoru najvyššieho súdu zahŕňa nielen „postup súdu“ ako jeho „faktickú“ činnosť, ale (najmä) aj nesprávne súdne rozhodnutie, v dôsledku ktorého nemohol účastník konania (dovolateľ) uplatniť svoje práva pred okresným i krajským súdom. Predovšetkým súdnym rozhodnutím je takmer výlučne determinované právo na spravodlivý proces, lebo ním sa súdne konanie ako celok končí. Niet preto žiadneho dôvodu pre všeobecný záver, že by malo byť z tohto pojmu (právo na spravodlivý proces) vylučované rozhodnutie súdu, ktorým sa završuje (resp. končí) celé konanie (porov. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013 a pod.).

34.1. Podľa posledne citovaného nálezu ústavného súdu (III. ÚS 330/2013) súčasťou obsahu

základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré odborne jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom žiadanej súdnej ochrany. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť riadne a právne správne odôvodniť svoje rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti prípadu.

35. Podľa tohto výkladu nie je - logicky vzaté - prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. závislá na jeho dôvodnosti, totiž až na tom, keď „vyjde najavo“ (ne)správnosť dovolateľovho tvrdenia o existencii dôvodu zmätočnosti vo forme porušenia práva na spravodlivý proces. To však môže vyjsť najavo iba vtedy (či až vtedy), ak dovolací súd vecne preskúma tvrdenie dovolateľa o porušení tohto práva, o tvrdenom dôvode porušenia práva na spravodlivý proces vydá svoje fiktívne rozhodnutie, ktorým buď dovolanie rozsudkom zamietne (vtedy je dovolanie neprípustné), ak je napadnuté rozhodnutie správne, alebo napadnuté rozhodnutie zruší (vtedy je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné).

36. Prípustnosť dovolania však dovolací súd musí skúmať skôr, než sa pustí do meritórneho (vecného) prejednávania dovolacích dôvodov. Už z toho vyplýva, že dovolací súd nemôže prípustnosť dovolania posudzovať podľa výsledku vecného prejednávania dovolania (jeho dôvodov). Rovnako nie je logické, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie ako neprípustné z dôvodu, že podľa jeho názoru nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, alebo preto, že nie je opodstatnený iný dovolací dôvod. Vo všetkých týchto prípadoch (fázach konania) nejde totiž už o prípustnosť, ale o dôvodnosť dovolania a obsah i forma rozhodnutia dovolacieho súdu sa musí riadiť ustanovením § 448 a § 449 CSP.

37. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

38. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *García Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

39. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto

rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

40. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

41. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

42. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

43. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, žeby dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť (4 Cdo 102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť.

44. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti ale hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale aj tiež so zásadami spravodlivého procesu.

45. V predmetnej prejednávanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP pretože súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav v zmysle § 215 ods. 1 CSP a

vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom odôvodnil. Súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol. Dovolací súd sa stotožnil so závermi prvoinštančného súdu, pričom na tieto v podrobnostiach odkázal a podľa odvolacieho súdu rozhodoval súd prvej inštancie správne ak uprednostnil v prejednávanej veci slobodu prejavu žalovaného pred právom na ochranu osobnosti žalobcu, nakoľko obe tieto práva popri sebe mohli obstať s tým, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

46. Podľa § 387 ods. 1 - 3 CSP (1) odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

(2) Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

(3) Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

47. Žalobca vo svojom dovolaní s poukazom na § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné sa vysporiadanie odvolacieho súdu v podstate s tromi námietkami, ktoré namietal žalobca v odvolaní proti zamietavému rozsudku súdu prvej inštancie. 1. Namietal teda nedostatočné sa vysporiadanie vo vzťahu k výroku o údajnom zinkasovaní 100 mil. korún od ministerstva obrany rodinou pána Y., pričom namietal „hovoríme o tom pánovi Y., ktorého rodina údajne zinkasovala 100 mil. korún od ministerstva obrany aj v čase, keď bol ministrom Ľ. J....“ s tým, že použitie slova údajne pred opísaním skutkovej okolnosti neznamená, žeby šlo o vyjadrenie polemického názoru. Súd prvej inštancie v bode 64. odôvodnenia rozsudku dokonca slovo údajne dvakrát zvýraznil, teda šlo o podstatnú otázku, ktorú žalobca žiadal v odvolacom konaní zhodnotiť. Odvolací súd túto odvoláciu námietku žalobcu nevyhodnotil ba ani sa nevyjadril nijakým spôsobom k jej irelevantnosti. V tomto smere poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 390/2011.

48. Žalobca v odvolaní poukazoval vo vzťahu k výroku „...takže vedeli ste napríklad, že daná firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 000 eur...“ s tým, že z utajovanej prílohy vyplýva iba suma vyplatená spoločnosti, ktorú už dávno predtým označil žalovaný ako Aegis EU s.r.o. Zásadná bola námietka v tom, že v tomto výroku bol na domáhanie sa nápravy vo forme ospravedlnenia aktívne vecne legitimovaný žalobca, keď bol označený ako osoba, ktorá protežovala rodinného príslušníka pri uzatváraní zmluvy na vykonávanie strážnej služby pre Ministerstvo obrany SR. Odvolací súd k tejto námietke sa vôbec nevyjadril.

49. Zároveň žalobca v odvolaní namielal, že súd opomenul vyhodnotiť ako dôkaz trestné oznámenie vojenského spravodajstva z 28.5.2013, ktoré bolo podané na žalobcu pre podozrenie z trestného činu ohrozenia dôvernej a vyhradenej skutočnosti, pričom takisto touto námietkou sa odvolací súd vôbec nezaoberal.

50. Pokiaľ odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil aj tieto žalobcom namietané skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom neodôvodnil ich bezvýznamnosť a irelevantnosť, odôvodnenie jeho rozhodnutia treba považovať za nedostatočné odôvodnenie, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces a konanie zaťažil vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje ani elementárne vysvetlenie toho prečo odvolanie žalobcu považuje za nedôvodné práve aj vo vzťahu k týmto odvolacím námietkam.

51. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvoinštančného súdu a na tieto v podrobnostiach odkázal, pričom rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 CSP (bod 47 odôvodnenia rozsudku). V bode 41. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia poukázal na súdnu prax podľa ktorej konkurenciu práva na slobodu prejavu a práva na ochranu osobnosti rieši s použitím tzv.

testu proporcionality. V bode 46. odôvodnenia rozsudku odvolací súd uviedol, že sa so závermi súdu prvej inštancie, ktorý sa podrobne zaoberal rozborom jednotlivých namietaných výrokov - skutkových tvrdení a hodnotiaceho úsudku, ktoré odznali v predmetnej relácii žalovaného sa v zásade stotožňuje. S odvolacími námietkami žalobcu, tak ako sú tieto uvedené v podanom dovolaní, vyplývajú z obsahu odvolania sa odvolací súd nezaoberal a to v rozpore s ust. § 387 ods. 3 CSP. Pokiaľ odvolací súd považoval tieto námietky žalobcu vo veci za irelevantné bolo potrebné vysvetliť z akých dôvodov vo vzťahu k prejednávanej veci sú tieto irelevantné.

51.1. Na základe výsledkov meritórneho dovolacieho prieskumu dovolací súd uzatvára, že nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vada tejto povahy je dôvodom, ktorý zakladá nielen prípustnosť dovolania ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

52. Na základe uvedených skutočností dovolací súd dovolaniu žalobcu vyhovel, rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný (§ 455 CSP).

53. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vec vráti odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

54. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.